

Az Országos Hitelvédő Egylet jelentése 1926—1936. Im már tíz esztendője annak, hogy fizetésképtelenségi jogunk gyökere megújítása keresztülvitetett. Szerkezetileg ennek az újító munkának súlypontja ott volt, hogy a fizetésképtelenségek lebonyolításának irányítása lényegileg egy középponti intézménynek, az Országos Hitelvédő Egyletnek kezébe helyeztetett. Annak idején megoszlottak a nézetek a rendezés e módjának helyessége felől, — ma, a visszapillantó szakjogász véleménye, ha tárgyilagos, csak egyértelmű lehet. Nyilvánvaló, hogy az OHE működésével a fizetésképtelenségek intézésének területén a rendszerelenség helyébe a szervezethez, a patriarchalis eljárás helyébe a pontos szabályok keretében való lebonyolítás, a leleményesség versenyfutása helyébe az egyenlő elbánás elve, az értékek pusztulásának elháríthatatlansága helyébe a menthető értékek megőrzésének rendszere lépett. Azelőtt is lehettek és voltak is az inzulenciális jogterületnek kiváló ismerői, tehetséges törvényalkotói, a gyakorlati megoldásoknak mesteri irányítói, — közülök néhányan ma is áldásosan működnek a fizetésképtelenségi jogterületen, — elszigeteltségükben erejük felörlődött, eredményeik elporladtak. Az OHE megalapításával a fizetésképtelenségi világ sötét árnyai elleni erők összpontosítottak, — a guerillacsapatok elleni harc, az értékek mentésért folyó küzdelem; a hitelezői és adósi érdekek összeütközésének a közgazdaság vezérszempontjaival összhangban való levezetésére irányuló törekvés egységes, központi vezetés alá került. A fizetésképtelenségi jognak új korszaka kezdődött; ha egy szóba tömörítetten kellene azt jellemeznem, a szervezethez korszakának nevezném el.

Ma, a tíz év lezárásával, előttünk fekszik az OHE visszapillantó, összefoglaló jelentése. Nem egyszerű egyleti beszámoló, annál sokkalta több: egybefoglaló történelme a fizetésképtelenségi jogterület utolsó tíz évének, tíz év válságainak és eredményeinek, sok irányból összegyülekező gazdasági együttműködésekkel, sokfelé szertefutó gazdasági kihatásaikkal. A mű kitűzött célja: a tárgyilagos bemutatás; a munka legfőbb eszközei: az összehasonlítás és statisztika; a könyv végső tanítása pedig, hogy a szervezethez kulcsa a tudomány.

A fizetésképtelenségi jogterület kiegészítő jellegű. Anyaterülete: az egész kereskedelempolitika. Aki a fizetésképtelenségi jog jelenségeit tanulmányozni akarja, annak vizsgálatát az általános kereskedelempolitikán kell kezdenie, abba kell az egész kérdést beágyaznia. Az OHE jelentésében ebből a szempontból komoly figyelmet érdemelnek a kisipar és gyáripár termelési és forgalmi helyzetét illető, az áralakulásra vonatkozó, a hitelpiac változásait feldolgozó, a kereskedelmi foglalkozás számbeli és tartalmi hullámzásait tárgyazó fejtegetések. (Ez

utóbbiak alátámasztásául szolgáló számszerű adatok erős érdeklődésre tarthatnak számot, így azok, amelyek a kereskedői és más foglalkozások magyarországi és külföldi számarányát, vagy a kereskedői pálya keresettségének az utolsó évtizedben való változásait mutatják.)

Igen tanulságosak a könyv keretébe felvett azok a táblázatok, amelyek a fizetéseképtelenségek előzményének, a perléseknek alakulását mutatják be tíz év történetének változásaiban. Úgy gondolom, hogy ezek a statisztikák ily összeállításban először látnak napvilágot és így méltán számíthatnak a gazdasági és jogászai szakvilág éber figyelmére. Néhányat ezekből a messzemenően jellemző adatokból — példakép — ideiktatok:

A budapesti központi kir. járásbíróóság 1931. és 1935. évi ügyforgalmát szemballítva, megállapítandó

70 %	-os csökkenés	a váltókereseteknél,
47·4	„	„ a vagyoni jogi kereseteknél,
51·4	„	„ a fizetési meghagyásos eljárásoknál

A végrehajtások száma a budapesti járásbíróóságoknál ugyanezen idő alatt 66% -kal csökkent.

A váltóóvások száma 1931-ben Magyarországon 178.900 volt — 1935-ben viszont 40.402; értékük 1931-ben 124,814.023 — 1935-ben viszont 20,648.470.

Az általános kereskedelempolitikai fejtegetések és adatbemutatók, a fizetéseképtelenségi jogterület határvidékeire vonatkozó okfejtések és számtáblázatok mellett külön felemlítést érdemelnek a mű azon fejezetei, melyek a szoros értelemben vett fizetéseképtelenségi jogot és a kényszeregyezségi eljárás egyes jelenségeit tárgyazzák — bőséges statisztikai bizonyító anyag kíséretében. Idetartoznak: a kényszeregyezségi számbeli és térfogati hullámlásainak okadatolt megbeszélése és adatszerű feltárása, — vagy a részjelenségek sorából: az adós roszszhizeműségének okából való eljárás szüntetéseknek, az egyezségi biztosítékok tanának, a köztartozások és hitelvédelem viszonylatának elméleti és gyakorlati taglalása, valamint számszerű adatokkal való aláfestése.

Messze vezetne, ha e keretben a munka részletekbe menő bemutatását tovább folytatnám, — így tehát immár csupán az elmondottak összefoglalására szorítok. Az előttünk fekvő mű értéke a múlt felé mutatóan abban áll, hogy az utolsó tíz év gazdaságtörténetének sok vonatkozásban — főleg a statisztikai tartalom tekintetében — elsődleges és tanulságos feldolgozását adja, — a jövő irányában való jelentősége pedig ott keresendő, hogy új, erőteljes bizonyága ismét annak, miszerint komoly eredményt a gazdaság bármely területén is csak tudományosan hozzáértő és szervezeten átgondolt felkészültséggel lehet el-

érni. A munka ez utóbbi értelemben felkiáltás a gazdasági dilet-tantizmus könnyelmű kísérletezései és a gazdasági önkényeske-dés tévelygő kuruzslásai ellen.

Dr. Gl. A.

Dr. Sztodolnik László kir. törvényszéki titkár: A korlátolt fele-lősségű társaságok cégjogi teendői. A korlátolt felelősségű társa-ságok gyakorlati útmutatója című gyűjteményben jelent meg dr. Sztodolnik László kir. törvényszéki titkár munkája „a korlá-tolt felelősségű társaságok cégjogi teendői” címmel. A mű, mint azt dr. Czerman András kir. törvényszéki bíró által irt előszó is kiemeli, gyakorlati útmutatást kíván adni s a cégbejegyzéshez szükséges teljes anyagot dolgozza fel.

Kétségtelen, hogy az a materia, amelyet az 1930. évi V. törvénycikk 114. §-a összefog, olyan komplikált s annyi el-járási szabályt és gyakorlati ismeretet tételez fel, hogy pusztán a törvénynek, sőt még a vonatkozó felsőbbírói gyakorlatnak ismerete önmagában nem elégséges azon teendők ellátására, amelyek a kft. alapításához szükségesek. Osztanunk kell tehát az Előszó álláspontját, hogy nélkülözhetetlennek mutatkozik a gyakorlat-ban egy oly munka, amely precízen és kimerítően bevezet ben-nünket a cím szerint is megígért s a kft.-re vonatkozó cégjogi teendőkbe.

Sztodolnik László munkája a címben ígértéknél részben tör-bet, részben kevesebbet ad. Többet annyiban, hogy nem tisztán a cégjogi teendőkre szorítkozik, hanem descriptive adja a kft. egész életét a társasági szerződés keletkezésétől, annak megszű-néséig, a felszámolásig, illetve a fúzióig. Többet ad a címben ígértéknél annyiban, mert közli a tábla és a Kúria nyilvánosságra került döntéseit a kft. körében; közli továbbá a vonatkozó ille-tékjogi szabályokat és illetéktételeket, valamint a törvény teljes szövegét és a vonatkozó 45.000/1931. I. M. számú rend.-nek a bírósági szakértőkre és munkadíjukra vonatkozó 25. és 26. §-ait.

Kevesebbet nem abban a vonatkozásban tartalmaz a könyv, hogy hiányoznék belőle a vonatkozó anyag valamely része. Úgy találtuk, hogy mindaz, ami a gyakorlati szükséglet kielégítésére szükséges, megtalálható a könyvben. Úgy véljük azonban, hogy rendszerében nem eléggé átgondolt. Ugyanis éppen a gyakorlati célnál fogva a legfontosabb feladat, amely a gyakorlati kézi-könyvre hárul, hogy az eligazodást megkönnyítse. Már most tagadhatatlan, hogy a könyvben az eligazodás kissé nehéz. Sem annak legegyszerűbb eszköze: betűsoros mutató, nem áll az ol-vasó rendelkezésére, sem a törvény §-ainak kiemelése nem se-gíti a keresésben az olvasót. Kétségtelen, hogy megfelelő címek-kel tagolva van az anyag, ha azonban egy-egy címen belül keres valamit az olvasó, úgy az egész cím elolvasása szükséges, míg az illető pontot megtalálja. Nem lehet természetesen ezt hiá-nyosság gyanánt felhozni, ha abból indulunk ki, — ami végre is az esetek túlnyomó részében fennforog — hogy olyanok forgat-ják már a könyvet, akik a törvényi anyaggal ismerősök.

Ez utóbbiak számára, akiket a szerző kétségtelenül szem-előtt tartott, szükséges és nélkülözhetetlen munka lesz Sztodol-